

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1980- 198 1

25 NOVEMBER 1980

VOORSTEL VAN DECREET

— van de heer A. LARIDON c.s. —

houdende aanvulling van de examenmateries voor de kandidaturen
in de biologische, farmaceutische, zoölogische, medische en veeartsenij kundige
wetenschappen, met alternatieve experimentele methodes
zonder proefdieren

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Over het algemeen betekent het begrip „dierlijk experiment” alle op dieren uitgevoerde proefnemingen, al of niet van pijnlijke aard. In de veeartsenijkunde bestaan er proeven die geen pijnlijk effect teweegbrengen op dieren. Dit zijn bijvoorbeeld de gedane proeven met voedingsbestanddelen, onderzoeken qua reuk en specifieke gewaarwordingen, alsook alle andere pijnloze waarnemingen. Daarentegen gaan vele in laboratoria gedane experimenten op dieren gepaard met pijnen of brengen wijzigingen aan hun levenscondities teweeg.

Juist hierom worden laatstgenoemde labo-proeven bestempeld als „dierlijke experimenten”, waaronder ook vivisectie valt.

Hoewel dit dierlijk experiment standvastig toenam en in afwisselende vormen gebracht werd, doen de bereikte resultaten uitschijnen dat het in tal van gevallen zinloos was.

Intussen hebben, volgens de deskundigen van de wereldgezondheidsorganisatie, een groot aantal in de wereldhandel verkrijgbare farmaceutische produkten geen nut of worden ze tweemaal voor datzelfde doel gebruikt, terwijl men steeds voortgaat met het testen van nieuwe scheikundige bestanddelen op duizenden dieren.

Vele ongunstige proeven hebben aangetoond dat een voor het dier onschadelijk produkt wel bij de mens reëel gevaarlijke implicaties kan teweegbrengen en omgekeerd. Er hoeft maar teruggedacht te worden aan de voorvallen met **Thalidomide**, **Stilboestrol** en **Quinoform**. In de cosmetische nijverheid worden dieren gebruikt en zelfs misbruikt voor pijnlijke onderzoeken die vaak nutteloos zijn en niet het minste wetenschappelijk succes bijbrengen.

In bepaalde wetenschappelijke middens rijzen meer en meer stemmen op waarbij verkondigd wordt dat in de huidige stand van zaken de wetenschap uiteraard eisen stelt en mogelijkheden schept om geen toevlucht meer te nemen tot dierlijke experimenten, en dit zowel op het vlak van het medico-biologisch onderzoek en van de farmacologie, als in het fysiologisch onderwijs en voor de studenten in zoölogie en natuurwetenschappen.

Trouwens bij het fysiologisch en chirurgisch onderzoek kan men zich met gemak behelpen met films en diapositieven, ter vervanging van de reeds talloze verrichte onderzoeken.

Maar al te vaak wordt vergeten dat de geneeskunde op de eerste plaats een humanitair werk is dat er niet op gericht is om bij de studenten, die medewerken aan deze harde proefneming, waarvan zij het belang zelf betwisten, hun gevoel van medeleven tegenover de levende schepselen af te stompen.

Als men het moreel aspect van het wetenschappelijk onderzoek fundeert op zijn doelstreven, dan moet dit onderzoek streven naar een verbetering van de levensvoorwaarden en niet als voorwendsel dienen voor een martelende curiositeit.

Overigens in de drang naar nutteloze experimentering, waarbij voorkeur uitgaat naar het experimenteren om het experiment, boven het streven naar fysische en **ethnische** verbetering van de mens, wordt geen rekening gehouden met enige morele fundering en wordt deze drang onmenselijk en krenkend.

Men moet zich tevens afvragen met welk recht mag een welbepaald wezen, op basis van hoger intellectuele evolutie, beschikken over het leven en de gezondheid van een of andere diersoort en heeft de mens het recht dieren te beschouwen als voorwerpen waarover hij naar zijn wens kan beschikken?

Deze laatste vraag wordt vooral scherp gesteld voor de cosmetische nijverheid, die om het belang van enkele personen en dus niet ten **dienste** van de wetenschap, proefdieren nodeloos laten lijden. Gelukkig zijn nieuwe technieken ontdekt, die een einde zullen stellen aan deze pijnlijke proefnemingen, dit in de hoop dat deze laatste eerstdaags zullen verboden worden.

Een van deze nieuwe technieken is de methode van weefsel- en cellenteelt, die al merkwaardige resultaten heeft gegeven.

Professor S.T. AYGIM stipt in een studie over deze technieken het volgende aan:

„Thans op medisch en biologisch gebied, waar men er van uitging dat resultaten maar verkregen konden worden met onderzoeken op dieren, is deze techniek zover gevorderd dat zij aangeschreven staat als een onontbeerlijk en betrouwbaar hulpmiddel.

Eigenlijk kan men haar aanwenden in de embryologie, de parasitologie, de immunologie, de erfelijkheidsleer, de

genetiek, de radiobiologie en vooral in de virologie, het onderzoek op tumors en zelfs in de ziekenhuizen.

Men kan zich vandaag nauwelijks voorstellen dat in een instelling waar geen apparatuur voor deze techniek aanwezig is, betrouwbaar en verantwoord wetenschappelijk werk verricht kan worden.

Nadat algemeen zal bewezen zijn dat er in het therapeutisch onderzoek succesvol kan overgestapt worden van navorsingen met proefdieren op die van het menselijk weefsel, **geteelt** achter glas, zal een werkelijke vooruitgang geboekt worden in het medisch onderzoek. De wetenschap is er wel van bewust dat in de cel ontegensprekelijk de basis ligt van het leven”.

Anderzijds wordt er al in sommige ziekenhuizen gewerkt met elektronische robots, die als levende wezens reageren.

In Amerikaanse universiteiten worden studenten opgeleid ten einde de juiste diagnoses te stellen aan de hand van gegevens verstrekt door ordinateuren.

Voor mens en dier is het voortschrijden van de wetenschap zeker mogelijk zonder gepaard te moeten gaan met pijn en lijden. Het situeert zich in de natuurlijke volgorde van de zaken.

De vervangtechnieken leveren de middelen om zulk een vooruitgang te verwezenlijken.

Te dien einde is het van belang dat deze technieken aangeleerd en ingeschakeld worden in de leerprogramma's van universiteiten, die diploma's uitreiken om dergelijke **onderzoekpraktijken** te mogen doen. Om dit objectief te kunnen waarmaken is het onvermijdelijk dat de aanvullende materie als een verplichte examenstof wordt beschouwd. Dit is zeker noodzakelijk want het programmeren van een keuzevak hangt uitsluitend af van het gezag van de universiteit.

De universitaire instellingen beschikken over een tamelijk grote vrijheid bij het samenstellen van hun leerprogramma's en zijn ook niet gebonden door de wetten op het toekennen van academische graden en het programma van de universitaire examens, die gecoördineerd zijn in het besluit van de Regent van 31 december 1949, dat verplicht over een minimum kader te beschikken.

Deze wetten (Hoofdstuk III - Examens) verschaffen een lijst van de verplichte materies voor het afleggen van examens tot het bekomen van diverse academische titels (kandidatuur, licentiaat).

Zoals uiteengezet in huidig decreet krijgen de kandidaturen in biologische, farmaceutische, zoölogische, medische en veeartsenij kundige wetenschappen, waarbij geëxperimenteerd wordt met dieren, een nieuw verplicht leervak bij. Dit in de zin van de artikelen van de voormelde wetten houdende opsomming van de hoofdvakken, met het oog op het afleggen van een examen tot het bekomen van kandidaturen in die wetenschappen.

Artikel 19 IV van de gecoördineerde wetten beoogt in hoofdstuk III het afleggen van examenproeven tot het bekomen van kandidaturen in biologische wetenschappen. Hetzelfde geldt voor art. 19bis maar dan in farmaceutische wetenschappen, artikel 20 V in zoölogische wetenschappen, artikel 23 in medische wetenschappen en artikel 24 in veeartsenij kunde.

Daarenboven voorziet artikel 35 van dezelfde wetten, dat, om wijzigingen aan te brengen aan de examenmateries, er een unaniem advies dient uitgebracht te worden door de

Bestendige commissie voor academische titels en universitaire examens.

Deze commissie is samengesteld uit de Ministers die het universitair onderwijs onder hun bevoegdheden hebben en uit de universiteitsrectoren.

A. LARIDON

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een aangelegenheid bedoeld in artikel 59bis van de Grondwet.

Artikel 2

Na unaniem advies door de Bestendige commissie voor academische titels en universitaire examens uitgebracht, verwijzend naar artikel I ter van de wetten tot het toekennen van academische graden en het programma van universitaire examens, gecoördineerd in het besluit van de Regent van 31 december 1949, wordt in de artikelen 19 IV, 19bis, 20 V, 23 en 24 van dezelfde wetten een aanvullende **examen-**materie nopens de alternatieve experimentele methodes zonder proefdieren ingelast.

A. LARIDON

J. BASCOUR

P. VAN DER NIEPEN
